

ProZorro case

Після підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом^[i] у 2014 році, Україна взяла на себе зобов'язання співпрацювати з метою забезпечення належного рівня захисту персональних даних відповідно до найвищих європейських та міжнародних стандартів. 25 жовтня 2017 року Кабінет Міністрів визначив завдання для України - імплементувати GDPR у національне законодавство.^[ii] GDPR^[iii] - це нормативно-правовий акт ЄС щодо запровадження жорсткого контролю за захистом персональних даних, прийнятий у 2016 році. Він спрямований на посилення приватності та конфіденційності.

Однак, на фоні таких загальних тенденцій, державне підприємство «Прозорро», що відповідальне за функціонування електронної системи публічних закупівель допустило витік конфіденційної інформації сотень тисяч осіб, що беруть участь у тендерах.^[iv] Серед цих осіб - і громадяни України й іноземці (зокрема громадяни ЄС). Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі»^[v], електронна система закупівель повинна гарантувати конфіденційність даних про учасників до моменту розкриття тендерних пропозицій. Це означає, що *після* розкриття тендерних пропозицій, починає діяти принцип «всі бачать все», у тому числі і скан-копії паспортів учасників та їх ідентифікаційні коди, що неправомірно вимагають Замовники тендеру. Але через низьку обізнаність із законодавством чи небажанням йти на конфлікт із Замовником (тим паче оскарження неправомірних вимог замовників вимагає витрачання часу та ресурсів) учасники виконують ці вимоги.^[vi]

Законом про публічні закупівлі передбачено, що не підлягає розкриттю інформація, визначена учасником конфіденційною.^[vii] Однак, не дивлячись на норму Закону, оператори систем електронних закупівель надають таку змогу лише для закупівель, очікувана вартість яких перевищує суму, еквівалентну 133 тисячам євро для товарів і послуг.

При цьому, видалити фотокопії своїх персональних даних, після розкриття тендерної документації неможливо за жодних умов. Варто лише вміти користуватися «розширеним пошуком» Google, аби дістати їх. Так, сформулювавши пошуковий запит у системі Google.com у вигляді

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку

“*site:https://public.docs.openprocurement.org паспорт громадянина*” - можна завантажити майже 300 тис. файлів, більшість з яких є сканованими копіями паспортів та ідентифікаційних кодів.[viii] Використання спеціального програмного забезпечення дає змогу завантажити всі файли з пошукової видачі за лічені години. А потім використати ці дані для отримання кредитів на осіб, що брали участь у тендерах.

Оскільки у тендерах беруть участь і громадяни ЄС, то існує можливість завантажити і їх конфіденційні дані, що прямо порушує норми GDPR і може потягнути за собою накладення колосальних штрафів (адже ст.3 GDPR наголошує на екстериторіальному принципі дії норм[ix], що означає можливість притягнути до відповідальності осіб, які не ведуть свою діяльність в ЄС). У нашому випадку такою особою є ДП «Прозоро», що знаходиться у віданні Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, а це означає, що у разі накладення штрафу виплати будуть здійснюватися з бюджету України.

Існування цієї проблеми визнав та прокоментував заступник МРЕТ М. Тітарчук: «...вирішено продовжити роботи щодо визначення можливих шляхів нормативного та технічного вирішення проблеми відкритого доступу до персональних даних, які містяться в електронній системі закупівель, оскільки зазначене питання потребує детального аналізу та опрацювання з урахуванням інтересів всіх зацікавлених сторін».[x]

[i] Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

[ii] Олександр Мельник «GDPR та Україна: quo vadis?» - Режим доступу: <https://vkr.ua/publication/gdpr-ta-ukraina-quo-vadis>

[iii] General Data Protection Regulation, GDPR; Regulation (EU) 2016/679 - Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679>

[iv] Олександр Волошин «Витік сотень тисяч паспортів українських громадян» Режим доступу: <https://wikiinvestigation.org/article/other/%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%20%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B8%D0%BD/5d949efc4a614874af1100c3>

[v] Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 року.

[vi] Олександр Волошин «Витік сотень тисяч паспортів українських громадян» Режим доступу:

<https://wikiinvestigation.org/article/other/%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%20%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B8%D0%BD/5d949efc4a614874af1100c3>

[vii] Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 року.

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку

[viii] Олександр Волошин «Витік сотень тисяч паспортів українських громадян»
Режим доступу:

<https://wikiinvestigation.org/article/other/%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%20%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B8%D0%BD/5d949efc4a614874af1100c3>

[ix] General Data Protection Regulation, GDPR; Regulation (EU) 2016/679 - Режим доступу:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679>

[x] IDF актуалізував проблему витіку персональних даних через Прозорро -
Режим доступу:
<https://idf.solutions/ua/idf-aktualizuvav-problemu-vitoku-personalnih-danih-cherez-prozorro/>

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку